

Karśnicki, W.

Okop w Stradowie

Światowit 2, 107-108

1900

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

w lesie, na trzęsawisku przy strumieniu, który dzięki kilku groblom mógł ongi, za pomocą zatamowania wody, oblewać horodyszcze. W samym okopie i na jego wałach porosły dęby, mające po kilkaset lat. Horodyszcze to zupełnie jest podobne do znajdującego się w Płockiem pod wsią Proboszczycami, tylko nieco większe.

Fedorówka 6 czerwca 99 r.

Przesyłam Sz. Panu krzemienną siekierkę i kamienny młot. Oba te przedmioty wyorane zostały na polu przy wsi *Trościaniec* (p. Bracł.).

Załączam także fotografię amfory, wykopanej w r. z. przy kopaniu dołów na kartofle we wsi *Skitce* (pow. Lipowiecki, gub. kijowska). Znaleziono ich trzy, ustawione jedna na drugiej (?) i trzy garnki. Dwie amfory rozbito w przypuszczeniu, że znajdują się w nich pieniądze, trzecia ocalała i dwa garnki. Nic w nich nie było, tylko trochę ziemi; na spodzie zaś garnków jakiś pyłek koloru ceglatego, mialki, ale łuskowaty.

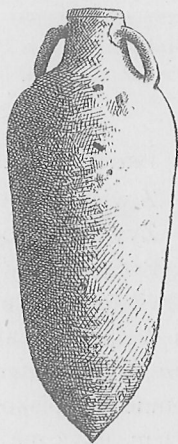
Amfora, którą przedstawia fotografia (a tutaj wyobrażona na rysunku 44), jest koloru czerwonej cegły z domieszką miki.

Wysokość jej 21 wersz., obwód najszerszy 25 w., otwór $8\frac{1}{2}$ w.

Garnek był koloru ciemno-popielatego, b. słabo wypalony, z gliny z domieszką miki. Wysok.

$8\frac{1}{2}$ w., obwód najszerszy 20 w., otwór górny nad krótką, wciętą szyjką 10 w.

Antoni Durszycki.

Rys. 44.

3.

Okop w Stradowie.

Skalbmierz 8 czerwca 99 r.

...Pragnę zwrócić Pańską uwagę na starożytny zabytek, znajdujący się w tutejszej okolicy, a dotąd, o ile wiem, nie badany. Jest to b. obszerne grodzisko, położone w najwyższym punkcie naszej okolicy, we wsi *Stradow* (pow. Pińczowski). Wały jego są bardzo wysokie w formie zaokrąglonego czworoboku z wyraźnymi jeszcze na narożnikach rozszerzeniami gruntu. Sama budowa wałów jest osobliwa. O ile mi opowiadano, jest złożoną z warstw węgla drzewnego i gliny wypalanej, zachowującej na zetknięciu

się z warstwą węgla kształt drzewa, na którego zwęglonej części spoczywała. W odległości trzystu kroków są ślady, dziś zaorane, drugiej linii, a dalej podobno trzeciej linii podobnego okopu. U podnóża, wedle wskázówek mieszkańców, są liczne foremnie w glinie wyrobione jamy oraz ślady popielnic i narzędzi krzemiennych. Od lat 30 mieszkając w tych okolicach, nie słyszałem, aby ktokolwiek robił tu poszukiwania, mówiono mi jednak, że zjeżdżał tu przed laty ktoś z Poznania i utrzymywał, że okopiska podobne są znane tylko w dwóch miejscowościach w Poznańskim.

Lud odnosi ten zabytek do czasów szwedzkich. Wartoby go zwiedzić i opisać...

W. Karśnicki.

4.

Okop w Stradowie.

Petersburg 12 marca 99 r.

Z wielkim interesem przeglądam nad Nową Jego wydawnictwo...

Życząc powodzenia i t. d...

Przejrzawszy Pańskie tymczasowe sprawozdanie z wycieczki w 1897 r. zadziwiłem się, że nikt z tych, z którymi się Sz. Pan spotykał w okolicach Wiślicy i Skalmierza, nie zachęcił Pana do zatrzymania się w *Stradowie*, wsi b. dawnej, niegdyś inaczej nazywanej, przy której znajduje się ogromne okopisko, pewnie przedhistoryczne obozowisko i targowisko zarazem, gdyż ma i dolne wały od wschodu. Mnie się zdaje, że ono jest bardzo ciekawe i rzadkie w naszych stronach.

Ks. T. Czerwiński.

O tym kolosalnym okopie, o którym donoszą obaj Szanowni Korespondenci, dowiedzieliśmy się niedawno ustnie pewnych szczegółów od W-go E. Bukowskiego z Michałowic. Niektóre mogą uzupełnić podania pana Karśnickiego. Warstw mianowicie węgla i gliny przepalanej ma być w głównym wale *kilka*. Średnica wewnętrznego wału u spodu dochodzi do stu łokci. Cały okop przylega jednym bokiem do rzeczki. Miejscowość, gdzie okop się znajduje, należąca dziś do *Stradowa*, w aktach kościelnych dawnych (wiek XV) nosi miano: *Zastępowa* (Zastampow). Oglądał ten zabytek szczegółowo niegdyś prof. Łepkowski z Krakowa, a następnie interesował się nim R. Virchow, mając sobie przez prof. Ł. udzielone o nim szczegóły. Okopy te ze wszechmiar zasługują na dokładniejsze zbadanie.

Pozwolimy sobie tu nadmienić, że zasłużony archeolog czeski Woldřich, opisując różne sposoby budowania wałów, okalających grodziska, mówi o *zeszklonych* (verschlake) wałach „na Hradcu“ pod Litoradicami *). Wzniesiono je

*) Mittheil. d. Anthrop. Ges. Wien., t. XXIII.